

Från: Dammsakerhet <Dammsakerhet@svk.se>
Skickat: den 2 juni 2026 15:10
Till: Dammsakerhet
Ämne: [extern] Remiss av föreskrift gällande säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning - svar senast den 2 september 2026
Bifogade filer: Remiss föreskrift dnr 2026_3096.pdf; Remiss Bilaga Tabell.pdf; Remiss konsekvensutredning dnr 2026_3096.pdf; Remissmissiv föreskrift.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Björn; Sommar 2026
AppServerName: public360_prod
DocumentID: RR 2026-146:01
DocumentIsArchived: -1

Du får inte ofta e-post från dammsakerhet@svk.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Svenska kraftnät har, inom ramen för sitt bemyndigande enligt 10 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet tagit fram en föreskrift om krav på omfattning, innehåll och dokumentation för säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning.

Ni ges härmed möjlighet att yttra er över remissen. Remissen består av förslag till föreskrift, tabell samt konsekvensutredning.

Remissvar ska ha inkommit till Svenska kraftnät senast den **2 september 2026**. Svaren lämnas per e-post till registrator@svk.se och med kopia till dammsakerhet@svk.se. Ange diarienummer **2026/3096** och **remissinstansens namn i ämnesraden** på e-postmeddelandet.

Observera att de yttranden ni lämnar blir offentliga handlingar. Säkerställ därför att den information som lämnas kan användas i ett yttrande.

Frågor under remisstiden kan ställas till Anna Carlsson, anna.carlsson@svk.se, 010-489 21 70.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (till exempel Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Föreskriften kan även laddas ned från Svenska kraftnäts webbplats, se följande länk: <https://www.svk.se/sakerhet-och-beredskap/dammsakerhet/>

ANNA CARLSSON

ELBEREDSKAP OCH DAMMSÄKERHET

SVENSKA KRAFTNÄT
BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

MOBIL 072 459 86 70

ANNA.CARLSSON@SVK.SE
WWW.SVK.SE

Anna Carlsson

2026-06-02

Dnr 2026/3096

Remiss av föreskrift för säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning

Svenska kraftnät har, inom ramen för sitt bemyndigande enligt 10 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet tagit fram en föreskrift om krav på omfattning, innehåll och dokumentation gällande säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning.

Remissen omfattar förslag till föreskrift, en bilaga som utgörs av en tabell samt konsekvensutredning.

Remissinstanser

1. Energiföretagen Sverige
2. Havs- och vattenmyndigheten
3. Lantbrukarnas riksförbund
4. Länsstyrelsen i Blekinge län
5. Länsstyrelsen i Dalarnas län
6. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
7. Länsstyrelsen i Hallands län
8. Länsstyrelsen i Jämtlands län
9. Länsstyrelsen i Jönköpings län
10. Länsstyrelsen i Kalmar län
11. Länsstyrelsen i Kronobergs län
12. Länsstyrelsen i Norrbottens län
13. Länsstyrelsen i Skåne län
14. Länsstyrelsen i Stockholms län
15. Länsstyrelsen i Södermanlands län
16. Länsstyrelsen i Uppsala län
17. Länsstyrelsen i Värmlands län
18. Länsstyrelsen i Västerbottens län
19. Länsstyrelsen i Västernorrlands län

20. Länsstyrelsen i Västmanlands län
21. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
22. Länsstyrelsen i Örebro län
23. Länsstyrelsen i Östergötlands län
24. Ale kommun
25. Arboga kommun
26. Emmaboda kommun
27. Falu kommun
28. Göteborgs stad
29. Karlskrona kommun
30. Kramfors kommun
31. Kristianstads kommun
32. Laxå kommun
33. Lerums kommun
34. Lilla Edets kommun
35. Nora kommun
36. Norrköpings kommun
37. Sala kommun
38. Stockholms stad
39. Örebro kommun
40. Östhammars kommun
41. Myndigheten för civilt försvar
42. Naturvårdsverket
43. Regelrådet
44. Sveriges hydrologiska meteorologiska institut
45. Svemin
46. Svensk vattenkraftförening
47. Sveriges kommuner och regioner
48. Trafikverket
49. Underhållsansvariga för dammanläggningar med dammar i dammsäkerhetsklass

Remissvaren ska ha kommit in till Affärsverket svenska kraftnät **senast den 2 september 2026**. Svaren bör lämnas per e-post till **registrator@svk.se** och med kopia till **dammsakerhet@svk.se**. Ange diarienummer **2026/3096**. och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Frågor under remisstiden kan ställas till Anna Carlsson, anna.carlsson@svk.se, 010-489 21 70.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (till exempel Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital

offentlig service.

Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Föreskriften kan laddas ned från Svenska kraftnäts webbplats

<https://www.svk.se/sakerhet-och-beredskap/dammsakerhet/>

Minna Severin

Enhetschef elberedskap och dammsäkerhet

Affärsverket svenska kraftnäts författningssamling

Utgivare: tf rättschef Li Axrup, Svenska kraftnät, Box 1200, 172 24 Sundbyberg

ISSN xxxx-xxxx

Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter om säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning;

beslutade den XX XX 2026.

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) föreskriver följande med stöd av
10 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om innehållet i samt omfattningen och dokumentationen av säkerhetsledningssystemet, helhetsbedömningen och dammsäkerhetsrapporten enligt 5, 7 och 8 §§ i förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.

2 § Bestämmelserna ska tillämpas av den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap. 24 och 25 §§ miljöbalken.

3 § För den som är underhållsskyldig för en damm som utgör en riskanläggning enligt 10 § förordningen (2013:319) om utvinningsavfall gäller inte bestämmelserna om säkerhetsledningssystem i 6-14 §§.

4 § Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma innebörd som i 11 kap. miljöbalken (1998:808) och förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.

Definitioner

5 § I denna författning avses med

Dammanläggning:

Samlingsbegrepp för en eller flera dammar som tillsammans dämmer upp ett magasin och/eller skyddar lägre liggande områden från översvämning. Begreppet innefattar även dammar som reglerar vattenytor i anslutning till magasinet.

Underhållsansvarig:

Den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap. 24 och 25 §§ miljöbalken.

Anläggningsdokumentation:

Dokumenterade rutiner och instruktioner samt planer för åtgärder och ändringar, redovisande dokument, information och data som berör en dammanläggning.

Säkerhetsledningssystem

6 § Underhållsansvarig ska utforma och tillämpa säkerhetsledningssystemet utifrån verksamhetens art och omfattning samt dammarnas dammsäkerhetsklass.

Säkerhetsledningssystemet ska ses över regelbundet och vid behov uppdateras, dock minst vart femte år. Översynen ska dokumenteras.

Övergripande mål och handlingsprinciper

7 § Underhållsansvarig ska dokumentera säkerhetsledningssystemets utformning och de mål och handlingsprinciper som fastställts och tillämpas för dammsäkerhetsarbetet.

8 § Underhållsansvarig ska sammanställa och dokumentera information om verksamheten samt anläggningsdokumentation i syfte att se till att informationen hålls tillgänglig för de som har behov av den.

Organisation och definierade uppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav för den personal som deltar i arbetet med dammsäkerhet

9 § Underhållsansvarig ska upprätta ett dokument som beskriver dammsäkerhetsorganisationen och rutiner för att tillgodose kompetens. Beskrivningen ska innehålla uppgifter om

1. roller för personal inom dammsäkerhetsarbetet inklusive arbetsuppgifter, ansvarsområden och kompetenskrav,
2. hur personalens utbildningsbehov tillgodoses, och
3. kompetenskrav vid köp av tjänster inom dammsäkerhetsarbetet.

Identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor

10 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor enligt 5 § 2 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska fastställas och tillämpas övergripande för verksamheten samt för respektive dammanläggning och inkludera uppgifter om

1. verksamhetsövergripande risk- och sårbarhetsanalys avseende dammsäkerhet,
2. identifiering och bedömning av inre och yttre faror för varje dammanläggning samt scenarier som kan leda till nödsituationer och dammhaveri,
3. tekniska analyser utifrån kännedom och osäkerheter om varje dammanläggning samt yttre laster och förhållanden,
4. konsekvensutredningar för identifierade scenarier för dammhaveri för varje damm samt underlag för klassificering, och
5. utvärdering och bedömning av dammsäkerheten för varje damm samt helhetsbedömning minst vart tionde år.

Resultaten från identifiering och bedömning av faror för allvarliga olyckor ska dokumenteras.

Drift, tillståndskontroll och underhåll

11 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om drift, tillståndskontroll och underhåll enligt 5 § 3 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. normal drift samt för övergång till anpassad drift vid förhållanden som avviker från normala,
2. med vilka intervall och under vilka förhållanden som underhåll och tillståndskontroll ska göras,
3. insamling, hantering och utvärdering av mätdata, och
4. bedömning, prioritering och hantering av identifierade avvikelser.

Resultaten från drift, tillståndskontroll och underhåll ska dokumenteras.

Hantering av förändringar

12 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om hantering av förändringar enligt 5 § 4 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. förvärv, avyttringar eller avvecklingar av verksamhetens hel- och delägda dammanläggningar,
2. organisatoriska och personella förändringar,
3. ändring av dammarsdammsäkerhetsklass,
4. ombyggnad eller annan förändring av dammanläggningar och tillhörande anläggningsdokumentation, och
5. förändringar i övrigt som identifierats enligt 10 §.

Resultat från hantering av förändringar som påverkar dammsäkerhetsarbetet ska dokumenteras.

Planering för nödsituationer

13 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om planering för nödsituationer enligt 5 § 5 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. larmning och information till räddningstjänst samt andra berörda samhällsaktörer och underhållsansvariga
2. varning till allmänheten som kan antas bli berörd vid ett dammhaveri,
3. samverkan med räddningstjänst, andra berörda samhällsaktörer och underhållsansvariga, och
4. regelbundna tester av rutiner, planer och utrustning samt övning av organisationen.

Underhållsansvarig ska även genomföra förberedelser i övrigt för att kunna vidta åtgärder vid upptäckt av förhållanden eller nödsituationer som innebär fara för dammhaveri eller inträffat dammhaveri och omfatta övergripande beredskapsplanering för verksamheten och för varje dammanläggning.

Resultat från planering och förberedelser för nödsituationer som innebär fara för dammhaveri ska dokumenteras.

Revision och översyn

14 § Metoder, rutiner och instruktioner i fråga om revision och översyn enligt 5 § 6 p. förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska inkludera uppgifter om

1. uppföljning, utvärdering och beslut om åtgärder för ständiga förbättringar i säkerhetsledningssystemet, verksamheten och ingående dammanläggningars säkerhet
2. uppgifter om underhållsansvarigas insatser för
 - a. löpande uppföljning av verksamheten samt tillvaratagande av erfarenheter från driften, tillståndskontroll och underhåll samt inträffade händelser, genomförda övningar och aktiviteter i övrigt,
 - b. regelbunden revision och översyn av säkerhetsledningssystemet, utvärdering av måluppfyllnad, identifiering av utvecklingsbehov samt, vid behov, genomförande av åtgärder, och
 - c. säkerställande av verksamhetsledningens kännedom om gällande regelverk och tillgång till aktuell information om dammsäkerheten samt verksamhetsledningens beslutsfattande om nödvändiga åtgärder.

Resultaten från revision och översyn ska dokumenteras.

Dammsäkerhetsrapport

15 § Underhållsansvarig ska till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars varje år lämna in den dammsäkerhetsrapport som avses i 8 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet avseende föregående kalenderår. Underhållsansvarig ska lämna in dammsäkerhetsrapport första gången året efter att beslut om dammsäkerhetsklass har vunnit laga kraft.

16 § Beskrivningen i dammsäkerhetsrapporten ska utgå från verksamhetens art och omfattning, dammarnas dammsäkerhetsklass samt skicket på anläggningarna.

17 § Dammsäkerhetsrapporten ska bestå av

1. en företagsövergripande verksamhetsrapport enligt 18 §,
2. en tabell enligt 19 §, och
3. en anläggningsrapport per anläggning enligt 20 §.

18 § Verksamhetsrapporten ska innehålla en översiktlig beskrivning av

1. verksamhetens art och omfattning avseende dammar,
2. övergripande mål och handlingsprinciper, säkerhetssystemets utformning och dokumentation samt organisation för dammsäkerhetsarbetet enligt 7-9 §§,
3. säkerhetsledningssystemets tillämpning under kalenderåret, genomförd revision och översyn samt genomförda och planerade förändringar och åtgärder enligt 10-14 §§ eller, om rapporten avser en sådan riskanläggning som avses i 3 §, enligt 57-63 §§ förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.

19 § Tabellen ska innehålla övergripande uppgifter om verksamheten enligt bilagan till dessa föreskrifter samt för varje dammanläggning uppgifter om

1. namn, läge och dammsäkerhetsklass,
2. identifierade väsentliga brister och avvikelser i anläggningsdokumentation enligt 10, 11 och 13 §§, eller, om rapporten avser en sådan riskanläggning som avses i 3 §, identifierade väsentliga brister och avvikelser enligt 60 § p 2,3 och 5 förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.
3. identifierade väsentliga brister och avvikelser för dammanläggningen, inträffade händelser samt väsentliga genomförda förändringar och kvarstående åtgärdsbehov,
4. helhetsbedömning enligt 26-28 §§ och en samlad säkerhetsbedömning enligt 21 §, och
5. övrig information samt hänvisning till anläggningsrapport enligt 20 §.

20 § Anläggningsrapporten ska komplettera tabellen enligt 19 § och för varje dammanläggning innehålla en beskrivning av

1. dammanläggningen,
2. identifierade väsentliga brister och avvikelser vid tillämpning av säkerhetsledningssystemet samt väsentliga genomförda och planerade förändringar och åtgärder,
3. resultatet av utförd drift i, tillståndskontroll och underhåll i väsentliga delar, inträffade händelser och beredskapsinsatser, genomförda och planerade väsentliga förändringar och åtgärder, och
4. den samlade säkerhetsbedömningen enligt 21 §, motiverad mot bakgrund av senast genomförd helhetsbedömning samt förändringar och åtgärder sedan dess.

21 § Den samlade säkerhetsbedömningen ska benämnas enligt något av följande.

1. *Dammanläggningen har tillfredsställande säkerhet.* Inga väsentliga osäkerheter eller avvikelser föreligger avseende design, byggande, underhåll, drift eller därtill hörande anläggningsdokumentation.
2. *Dammanläggningen har villkorat tillfredsställande säkerhet.* Det finns väsentliga osäkerheter eller avvikelser avseende design, byggande, underhåll, drift eller därtill hörande anläggningsdokumentation, som innebär att säkerheten är beroende av att särskilda åtgärder vidtas, utredningar genomförs eller att dammanläggningen inte kan nyttjas fullt på avsett sätt.
3. *Dammanläggningen har inte tillfredsställande säkerhet.* Det finns väsentliga osäkerheter eller avvikelser avseende design, byggande, underhåll, drift eller därtill hörande anläggningsdokumentation som kräver brådska utredning eller åtgärd.

22 § Om en samlad bedömning av dammanläggningens säkerhet enligt 21 § inte kan göras på grund av att väsentlig anläggningsdokumentation saknas eller är så bristfällig att den inte kan ligga till grund för en bedömning, eller på grund av att väsentlig kunskap om avvikelser och åtgärdsbehov i övrigt saknas så ska det benämnas *Dammanläggningens säkerhet inte har kunnat fastställas*.

Undantag

23 § För underhållsansvarig som för första gången omfattas av kraven på dammsäkerhetsrapport behöver en verksamhetsrapport enligt 18 § inte lämnas in första året efter beslut om dammsäkerhetsklass för dammen har vunnit laga kraft.

24 § Underhållsansvarig som har högst fem dammanläggningar, där ingen av dammarna är placerad i en högre dammsäkerhetsklass än B, får, under högst fyra år i följd, underlåta att lämna in verksamhetsrapporten enligt 18 §. Detta gäller under förutsättning att inga väsentliga brister föreligger och inga väsentliga förändringar genomförts beträffande organisation eller säkerhetsledningssystem sedan den senast inlämnade verksamhetsrapporten. Verksamhetsrapporten ska i dessa fall ersättas med en motivering till varför undantaget tillämpas och en hänvisning till senast inlämnad verksamhetsrapport i tabellen enligt 19 §.

25 § Underhållsansvarig för dammanläggningar, där ingen damm är placerad i högre dammsäkerhetsklass än B, får, under högst fyra i följd, få underlåta att lämna in anläggningsrapporten enligt 20 §. Detta gäller under förutsättning att uppgifterna om anläggningen i tabellen enligt 19 § visar att inga väsentliga brister eller avvikelser föreligger, händelser inträffat, förändringar eller åtgärder genomförts sedan den senast inlämnade anläggningsrapporten. Rapporten ska i dessa fall ersättas av en motivering till varför undantaget tillämpas samt en hänvisning till senast inlämnad anläggningsrapport i tabellen, enligt 19 §.

26 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns skäl, begära att en dammsäkerhetsrapport enligt 17 § ska lämnas in i sin helhet, trots att förutsättningarna om underlåtelse enligt 23-25 § är uppfyllda.

27 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns skäl, medge att dammsäkerhetsrapporten enligt 17 § inte lämnas in i sin helhet, alternativt vid senare tillfälle än enligt 15 §.

Helhetsbedömning

28 § Helhetsbedömningen enligt 7 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet, ska, utöver samtliga dammar i dammsäkerhetsklass som ingår i en dammanläggning, omfatta tillhörande utrustning och dammsäkerhetsarbetet vid anläggningen med drift, tillståndskontroll, underhåll, projekt, löpande bedömningar av säkerheten, samt dokumentation och planering av verksamheten. Helhetsbedömningen ska utgå från dammsäkerhetsklass och egenskaper i fråga om konstruktion och funktion för ingående dammar samt hur dammsäkerhetsarbetet organiseras och bedrivs för anläggningen.

29 § Dokumentation av resultatet av helhetsbedömningen enligt 7 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska sammanställas i en rapport som till lämnas tillsynsmyndigheten första gången senast tio år efter det första beslutet om dammsäkerhetsklass för dammen har fattats.

30 § Rapporten ska innehålla

1. en beskrivning av dammanläggningen med geografiskt läge, ingående dammar, tillhörande utrustning och avbördningssystem, anläggningshistorik,

dammsäkerhetsklassificering och flödesdimensionering, hur dammsäkerhetsarbetet organiseras och bedrivs för anläggningen,

2. en redogörelse för de metoder som använts för genomförandet av helhetsbedömningen,
3. en utvärdering av säkerhetsledningssystemets tillämpning för anläggningen enligt 6-14 §§, eller, om rapporten avser en sådan riskanläggning som avses i 3 §, enligt 57-63 §§ förordningen (2013:319) om utvinningsavfall,
4. resultat från analyser och bedömningar av dammanläggningens konstruktion och funktion avseende förmågan att motstå allvarliga olyckor med hänsyn till
 - a. avbördande förmåga,
 - b. dämmande förmåga, samt
 - c. förhållanden och händelser i övrigt, inklusive sådana orsakade av skadegörelse och andra brottsliga gärningar som skulle kunna leda till dammhaveri,
5. identifierade väsentliga avvikelser, brister, och osäkerheter samt åtgärdsbehov,
6. en samlad säkerhetsbedömning inklusive motivering enligt 21 §, och
7. en förteckning över väsentligt underlag som ligger till grund för helhetsbedömningen.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2026.

Thomas Pålsson

Li Axrup

DAMMSÄKERHETSRAPPORT TABELLSAMMANSTÄLLNING

Bilaga till SvKFS 2026:1

[illegible]

2026-06-02

Dnr 2026/3096

Konsekvensutredning för föreskrift
om säkerhetsledningssystem,
dammsäkerhetsrapport och
helhetsbedömning enligt förordningen
(2024:183) om
konsekvensutredningar

Remiss

Innehåll

1.	Svenska kraftnäts bemyndigande	3
2.	Problembeskrivning och förändring som eftersträvas	3
3.	Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas	3
4.	Alternativa lösningar	4
5.	Konsekvenser för berörda aktörer	4
6.	Den kommunala självstyrelsen	8
7.	Förslagets förhållande till EU-rätten	8
8.	Regeringens medgivande	8
9.	Tidpunkt för ikraftträdande, särskilda informationsinsatser samt utvärdering	8

Remiss

1. Svenska kraftnäts bemyndigande

Enligt 5 §, 7–8 §§ i förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska den som är skyldig att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap. 24 och 25 §§ miljöbalken för verksamheten upprätta och arbeta efter ett säkerhetsledningssystem, årligen lämna in en dammsäkerhetsrapport till tillsynsmyndigheten samt utföra en helhetsbedömning av dammens säkerhet vart tionde år. Resultatet av bedömningen ska dokumenteras och lämnas till tillsynsmyndigheten.

Enligt 10 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet får Affärsverket svenska kraftnät meddela föreskrifter om innehållet i samt omfattningen och dokumentationen av säkerhetsledningssystemet, helhetsbedömningen och dammsäkerhetsrapporten.

2. Problembeskrivning och förändring som eftersträvas

Förslagen i föreskriften kommer tydliggöra krav som redan idag åläggs berörda aktörer i förordningen (2014:214) om dammsäkerhet. Vidare finns idag vägledning¹ för tillämpning av aktuella bestämmelser i förordningen enligt ovan. Även om vägledning finns saknas bindande regler som preciserar kraven på innehållet i, omfattningen och dokumentation av säkerhetsledningssystemet, helhetsbedömningen och dammsäkerhetsrapporten. Det gör att kvaliteten på underlagen kan variera och försvåra tillsynen. Genom att förtydliga regelverket genom föreskrift ges förutsättningar för att förbättra kvaliteten på dessa underlag och i förlängningen bedöms det öka förutsättningarna för ett förbättrat dammsäkerhetsarbete och en utvecklad dammsäkerhet för klassificerade dammar. Förslagen kommer även bidra till att underlätta och effektivisera länsstyrelsernas tillsynsarbete.

3. Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Om inte Svenska kraftnät nyttjar sitt bemyndigande om att ta fram föreskrifter kommer möjligheten att genom tillsynen ställa krav på ett förbättrat dammsäkerhetsarbete fortsatt vara liten. Nuvarande läge kommer bestå, vilket minskar möjligheterna till en effektivare tillsyn och utvecklingen

¹ Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering En vägledning från Affärsverket svenska kraftnät jml. 5-8 §§ förordningen (2014:214) om dammsäkerhet, dnr 2025/2769

av egenkontroll där det behövs samt innebär en kvarstående olikriktning inom tillsynen och dammsäkerhetsarbetet över landet.

4. Alternativa lösningar

Svenska kraftnät bemyndigades ta fram föreskrifter enligt ovan, år 2014. Svenska kraftnät valde att ta fram en vägledning och mallar/stöd om säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning. Alternativet är att inte ta fram några föreskrifter och enbart vidareutveckla den vägledning och de stöd som Svenska kraftnät redan tagit fram. Svenska kraftnät ser dock inte det som ett alternativ då det inte skulle innebära kravställning genom bindande krav eller någon ökad tydlighet i fråga om innehåll, omfattning och dokumentation. Det skulle vidare fortsatt vara svårare för länsstyrelsen att fullgöra sitt uppdrag som tillsynsmyndighet med enbart vägledning och framtagna mallar och stöd, vilka inte är bindande jämfört med föreskrift.

5. Konsekvenser för berörda aktörer

Svenska kraftnät bedömer att, genom att lyfta kraven från vägledning till föreskrift kommer tydligheten öka i innebörden av kraven i förordningen (2014:214) om dammsäkerhet om vad som ska ingå i innehåll, omfattning och dokumentation av säkerhetsledningssystemet, dammsäkerhetsrapporten och helhetsbedömningen, vilket kommer leda till en förbättrad kvalitet på dammsäkerhetsarbetet inom verksamheten och i förlängningen effektivisera underhållsansvarigas dammsäkerhetsarbete samt tillsynen.

De statliga myndigheter och andra aktörer som närmast berörs av förslagen är de länsstyrelser som är tillsynsmyndigheter för vattenverksamheter enligt 2 kap. 29 § miljötillsynsförordningen (2011:13) och därmed dammar i dammsäkerhetsklass, Svenska kraftnät inom ramen för sitt tillsynsvägläggande uppdrag och att samverka för en effektiv tillsyn, samt de som är skyldiga att underhålla en damm som är klassificerad enligt 11 kap. 24 och 25 §§ miljöbalken, i fortsättningen benämnda underhållsansvariga (i normalfallet ägaren av dammen/dammanläggningen).

Samtliga länsstyrelser förutom länsstyrelsen i Gotlands län har dammar i dammsäkerhetsklass i sitt län, vilket innebär att 20 tillsynsmyndigheter berörs av förslaget.

Antal underhållsansvariga som berörs av förslagen är runt 120 med ägarskap över totalt drygt 460 dammanläggningar med dammar i dammsäkerhetsklass A, B och C.

Konsekvenser för Svenska kraftnät

Förslaget bedöms få positiva effekter för Svenska kraftnät inom ramen för myndighetens tillsynsvägledande uppdrag och samverkan för en effektiv tillsyn då kraven tydliggörs. Förslaget ger förutsättningar till en enhetligare rapportering över landet, i synnerhet genom det formaliserade kravet på en standardiserad tabellsammanställning. Därigenom får Svenska kraftnät tillgång till systematisk och jämförbar data. Förslaget bedöms skapa en likriktning som förbättrar myndighetens möjligheter att på nationell nivå följa upp och analysera dammsäkerhetsarbetet över tid. Det i sin tur, kan möjliggöra identifiering av generella trender och strukturella brister, vilket kan bidra till att Svenska kraftnät kan rikta sin tillsynsvägledning och sina informationsinsatser dit de gör störst nytta.

Konsekvenser för länsstyrelserna

Förslagen förväntas, generellt, inte få några negativa kostnadsmässiga konsekvenser för länsstyrelserna. Bedömningen är att förslaget istället kommer öka förutsättningarna att effektivisera länsstyrelsernas tillsynsarbete och i förlängningen att en tillfredsställande dammsäkerhet uppnås där det idag råder brister. Svenska kraftnät bedömer att förslaget leder till en ökad enhetlighet i rapporteringen från de underhållsansvariga, vilket bedöms underlätta tillsynen för länsstyrelserna. Det innebär vidare att länsstyrelserna får en tydligare rättslig grund inom ramen för sitt uppdrag som tillsynsmyndighet, i fråga om att ställa krav på underhållsansvariga vid begäran av information, förelägganden etc.

Länsstyrelserna erhåller idag tillsynsavgifter för tillsyn av dammsäkerhet enligt 3 kap. 11 a § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn. För en damm klassificerad i dammsäkerhetsklass A utgår en årlig avgift på 96 000 kronor. För en damm klassificerad i dammsäkerhetsklass B är avgiften 32 000 kr per år och för en damm klassificerad i dammsäkerhetsklass C 6 400 kronor per år. Utöver denna avgift kan länsstyrelsen även ta ut en tillsynsavgift på 800 kr per timme enligt 7 kap. 7 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn, om tillsynen kan anses befogad. I de uppföljningar av länsstyrelsernas tillsyn som Svenska kraftnät gör årligen uppger länsstyrelserna i allmänhet att avgifterna ligger på en väl avvägd nivå. Flera länsstyrelser har även oanvända tillsynsintäkter i slutet av året.²

Konsekvenser för regioner och kommuner

Förslaget rör inte direkt kommuner och regioner, med förbehåll för de fåtal kommuner som innehar underhållsansvar för dammar i

² Länsstyrelsernas rapportering om dammsäkerhetstillsyn 2025/2026, dnr 2025/6868

dammsäkerhetsklass, se vidare under "Konsekvenser för underhållsansvariga".

Konsekvenser för underhållsansvariga

Att underhållsansvariga ska upprätta och arbeta enligt säkerhetsledningssystem, årligen lämna in dammsäkerhetsrapport till tillsynsmyndigheten och vart tionde år utföra och dokumentera en helhetsbedömning är i sig inga nya krav, utan har funnits i förordning sedan 2014. Skillnaden är att Svenska kraftnät med förslaget föreskriver i högre detalj vad som ska ingå i innehåll, omfattning och dokumentation. De krav som nu föreslås ställs i föreskriften motsvarar i stor utsträckning den vägledning för säkerhetsledningssystem, dammsäkerhetsrapport och helhetsbedömning som Svenska kraftnät gav ut 2020, senast reviderad 2025, och som många underhållsansvariga anpassat sig till.

Svenska kraftnäts framtagna vägledande dokument har i fråga om säkerhetsledningssystem i stor utsträckning inarbetats i Energiföretagens och Svemins riktlinjer för dammsäkerhet, RIDAS och GruvRIDAS. Merparten av de underhållsansvariga för landets vattenkraftsdammar respektive gruvdammar har, i egenskap av medlemsföretag, förbundit sig att följa riktlinjerna.

Landets underhållsansvariga för dammar i dammsäkerhetsklass kan delas in i två grupper i fråga om antal dammanläggningar, typ av verksamhet och arbetssätt kring dammsäkerhet.

Cirka tio företag har från tio till som högst 70 anläggningar och äger sammanlagt närmare två tredjedelar av dammanläggningarna med dammar i dammsäkerhetsklass. Av dessa har sex företag inom kraftindustrin en eller flera A-dammar, därtill ytterligare en aktör inom kraftindustrin och en kommun. Samtliga av dessa större företag inklusive de som har A-dammar arbetar sedan länge enligt branschriktlinjer för dammsäkerhet – RIDAS/GruvRIDAS.

Resterade drygt 100 underhållsansvariga har endast en eller ett fåtal dammanläggningar med dammar i dammsäkerhetsklass B och C. En stor andel av dessa är inte medlemmar i Energiföretagen eller Svemin, arbetar inte enligt RIDAS eller GruvRIDAS, och/eller bedriver annan typ av verksamhet än vattenkraft och gruvnäring. Mot denna bakgrund bedömer Svenska kraftnät de underhållsansvariga, i normalfallet dammägarna, förutsättningar, kompetens och erfarenhet av systematiskt dammsäkerhetsarbete varierar stort mellan de båda grupperna.

Mer precist i fråga om förslaget om säkerhetsledningssystemet finns redan etablerade förväntningar i Svenska kraftnäts vägledning, men förslaget

bedöms ge förutsättningar att mer effektivt följa upp kraven på säkerhetsledningssystem då de kopplas till dammsäkerhetsrapporten, och utöver underlag för tillsynsmyndigheten kan användas som ett verktyg för intern rapportering.

Gällande dammsäkerhetsrapporten har flera underhållsansvariga dammanläggningar i flera län och där finns behov av tydlighet kring vilka uppgifter som ska ingå i den årliga rapporteringen, för en ökad likriktning över landet. Bilagan, tabellen, är ett verktyg för att upprätthålla denna likriktning och även ge möjlighet att under vissa förutsättningar motivera underlåtelse från delar av rapporteringskraven för de dammanläggningar där förutsättningar för detta är uppfyllda. En viss ökad administrativ börda kan förväntas det första året efter föreskriftens ikraftträdande, det vill säga 2027, eftersom tabellen och rapporteringens innehåll i övrigt delvis har omformats i detta förslag. Föreskriften möjliggör lättnader för vissa underhållsansvariga avseende innehåll och omfattning av dammsäkerhetsrapporten. I fråga om verksamhetsrapport gäller detta gruppen underhållsansvariga med ett fåtal anläggningar i dammsäkerhetsklass B och/eller C. I fråga om anläggningsrapport gäller detta underhållsansvariga till dammanläggningar med tillfredställande dammsäkerhet, utan väsentliga brister eller avvikelser. Innehållet i utformningen av anläggningsrapport och verksamhetsrapport är inte detaljstyrd mot bakgrund av att varje företag ska ha utrymme att utforma det i enlighet med verksamhetens art och omfattning.

I fråga om förslaget om helhetsbedömning blir det tydligare vad som ska ingå i rapporten som lämnas till tillsynsmyndigheten. Svenska kraftnät bedömer utifrån stickprov att det idag råder skillnader i utformningen av den dokumentation som beskriver resultatet av helhetsbedömningen och att dokumentationen inte sällan är bristfällig. Vidare kan den samlade säkerhetsutvärderingen vara otillräckligt motiverad och lever därmed inte upp till syftet. Mot denna bakgrund föranleds tillsynsmyndigheten att begära in kompletteringar, vilket i sig kan innebära mer administrativ börda för underhållsansvarig. Vidare finns underhållsansvariga som inte förstått innebörden av att genomföra en helhetsbedömning.

Det är svårt att kvantifiera hur stora kostnader föreskriften skulle kunna innebära för underhållsansvariga generellt. Anpassning till ny rapportering uppskattas, det första rapporteringsåret, till en dag per dammanläggning med dammar i dammsäkerhetsklass. För en stor underhållsansvarig med ett flertal dammanläggningar bedöms anpassningsarbetet kunna effektiviseras så att tidsåtgång per dammanläggning blir mindre.

För de underhållsansvariga som använder sig av RIDAS och GruvRIDAS har arbete enligt säkerhetsledningssystem och genomförande av

helhetsbedömning i stor utsträckning redan etablerats och då bedömer Svenska kraftnät att föreskriften inte innebär några större kostnader. För övriga innebär föreskriften förtydliganden, men bedöms, på längre sikt inte ge några ökade kostnader.

6. Den kommunala självstyrelsen

Förslaget inskränker inte på något sätt den kommunala självstyrelsen. Kommuner kan dock beröras av förslaget i egenskap av verksamhetsutövare och underhållsansvarig för en damm eller dammanläggning.

7. Förslagets förhållande till EU-rätten

Svenska kraftnät bedömer att förslaget är förenligt med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

8. Regeringens medgivande

Föreskrifternas tillämpning bedöms inte leda till väsentligt ökade kostnader för staten, kommuner eller regioner. Svenska kraftnät bedömer därför att regeringens medgivande inte behöver inhämtas.

9. Tidpunkt för ikraftträdande, särskilda informationsinsatser samt utvärdering

Svenska kraftnäts bedömning är att föreskriften kan träda i kraft den 1 december 2026.

Svenska kraftnät har under föreskriftsarbetets gång haft flera möten och informationstillfällen med tillsynsmyndigheterna och Energiföretagen samt Svemin om förslagen. Informationsinsatser planeras även kopplat till ikraftträdandet. Svenska kraftnät kommer anpassa informationsinsatserna till de olika grupperna av underhållsansvariga, då behoven av stöd ser olika ut gällande typ av verksamhet, kompetens och arbetssätt för egenkontroll och dammsäkerhetsarbete, hur många dammar och typen av dammar som ingår i de underhållsansvarigas verksamhet.

Information kommer även ges gällande de revideringar som kommer göras av de vägledningar och stöd som Svenska kraftnät tidigare tagit fram, för att anpassas till den nya författningen.

Svenska kraftnät kommer löpande att utvärdera effekterna av förslaget. Svenska kraftnät följer årligen upp länsstyrelsernas tillsyn samt den årliga

rapporteringen från underhållsansvariga. Den första utvärderingen blir lämpligen 2028.

Remiss